

Indikujeme správně v onkologii?

Viktor Maňásek

Nemocnice AGEL
Nový Jičín

**SPOLEČNOST
PRO PORTY
A PERMANENTNÍ
KATÉTRY**

5. setkání PICC a midline týmů

DEN / ČAS: čtvrtek 13.06.2024 / 09:00 – 16:00 hod.

Michale za nás bychom byli za diskuzi ohledne rozhodování kanylacnich týmu stran typu vstupu.u nás v koc je situace taková ze 40% požadavku je chybných.tedy rozhodnutí zda midline,picc,cvkc...hodne požadavku jen napr na picc do 10 dni nebo zaměňování midline a picc.muzeme prezentovat nase data ,obdoba toho co máme rovněž jako poster na wocova.

Tedy by to byly výsledky našeho kanylacniho centra a problémy se kterými se potýkame.

Specifika onkologického pacienta

- **Léčba** mnohdy **dlouhodobá** = v řádu měsíců nebo let
- **Paliativní** strategie = vstup často s pacientem od diagnostiky až do úmrtí
- Vyšší riziko **trombotických komplikací** (komprese žilních struktur tumorem, hyperkoagulační stav, nádorová lýza...)
- Vyšší riziko **infekčních komplikací** (neutropenie po chemoterapii)
- **Omezené možnosti žilního přístupu** (axillární disekce, stomie, lymfadenopatie, velká nádorová masa, metastatická infiltrace lokalit pro kanylaci)
- Závažné důsledky při **extravazaci** cytostatik

Důvody pro používání žilních vstupů v onkologii

- Protinádorová terapie je vedena převážně parenterální formou
- Frekventní a/nebo protražovaná aplikace rizikových léčiv
- Periferní žilní systém zatěžován opakovanými venepunkcemi
- Aplikace rizikových léčiv
- Cca 90 % indikací pro permanentní vstupy je onkologická diagnóza

Rozhodovací kritéria pro volbu vstupu

Charakter léčby


```
graph TD; A[Charakter léčby] --> B[Délka plánované terapie a frekvence podávání]; B --> C[Možnost více léčebných linií]; C --> D[Žilní systém pacienta]; D --> E[Komorbidity];
```

Délka plánované terapie a frekvence podávání

Možnost více léčebných linií

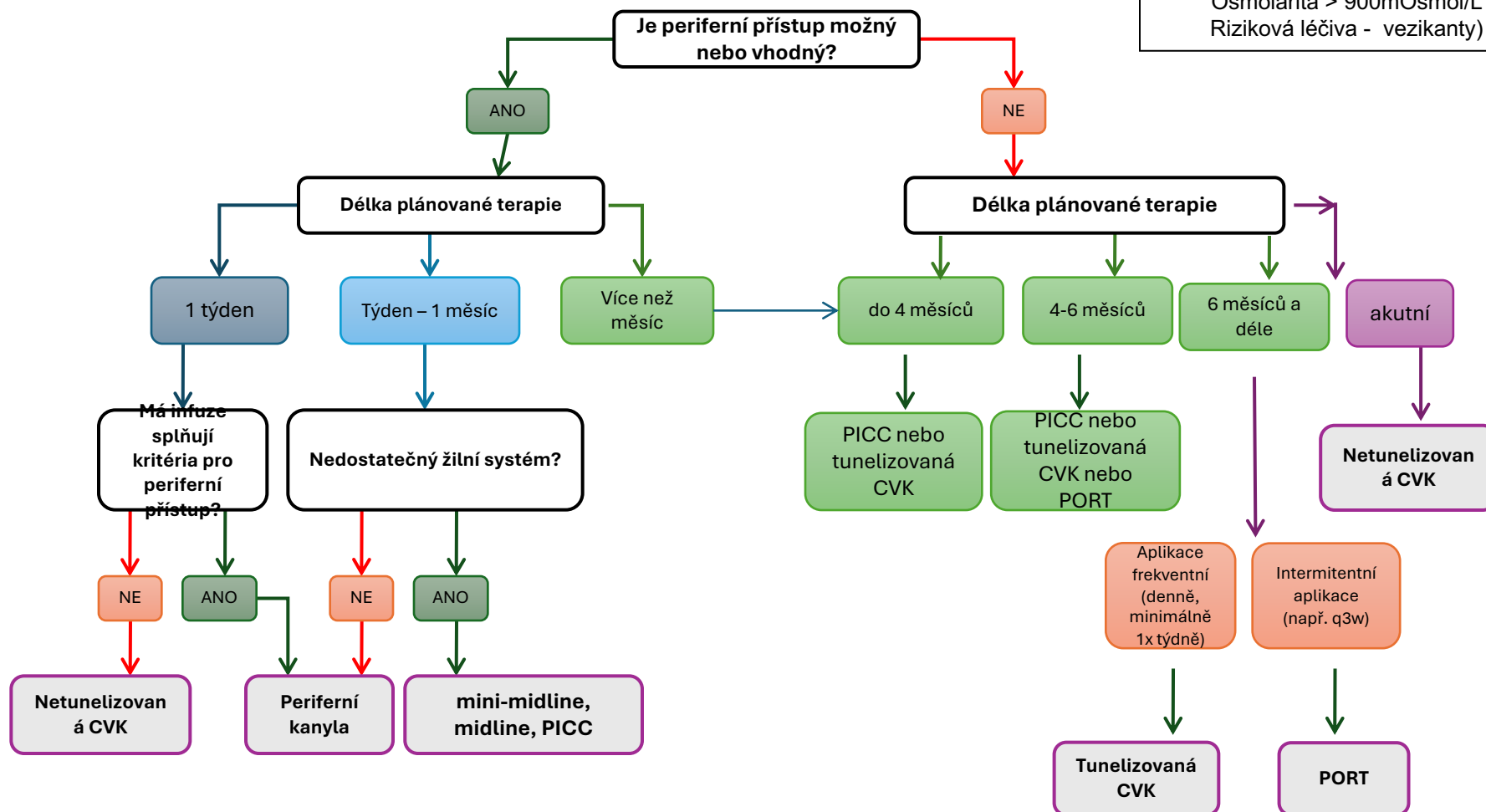
Žilní systém pacienta

Komorbidity

Algoritmus pro volbu žilního přístupu v onkologii před 10 lety

Vlastnosti léčiv vyžadující centrální přístup

Osmolarita > 900mOsmol/L
Riziková léčiva - vezikanty)

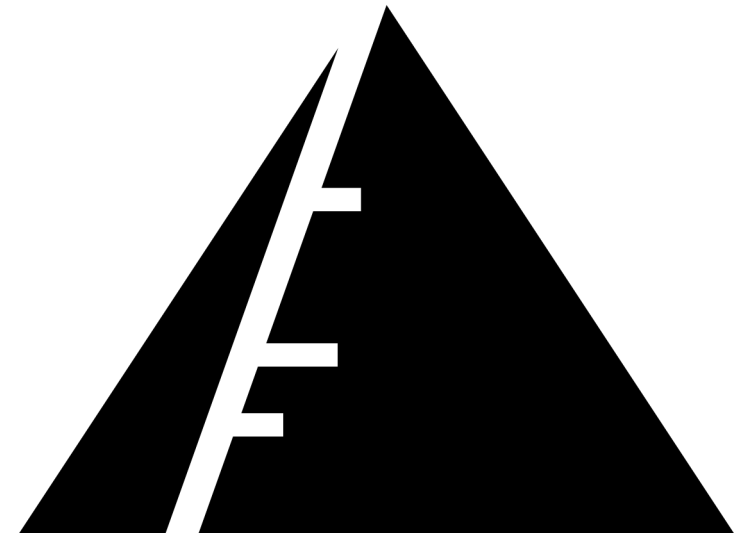
Kdo indikuje v onkologii?

- Většinou onkolog
- Indikuje správně?

Pyramida nejčastějších problémů v indikacích

- 1.stupeň - NEINDIKUJÍ – léčba jde do periferie
- 2.stupeň – INDIKUJÍ, ale pozdě
- 3.stupeň - indikují žilní vstup, ale nevhodný
- 4.stupeň – indikují správný vstup, ale hádají se na pracovišti, kdo ho má zavést

Kritéria pro zavedení portu vs. PICC

Takhle jsme měli jasno třeba v roce 2014

Preference zavést PICC	Preference zavést port
střednědobá terapie (obvykle 3 měsíce)	dlouhodobá terapie (typicky přes 6 měsíců)
vstup bude užíván každý týden nebo častěji	vstup bude užíván méně často (např. co 3 týdny)
symptomatická léčba	pacient léčen převážně ambulantně
horší výkonnostní stav pacienta	lepší výkonnostní stav pacienta
syndrom horní duté žíly	insuficientní kalibr periferních žil
nádory v oblasti hlavy, krku, trupu	potenciál více léčebných linií
trombocytopenie, koagulopatie	bez rizika krvácení
přání pacienta	přání pacienta

Kritéria pro zavedení portu vs. PICC

Preference zavést PICC		Preference zavést port
střednědobá terapie (obvykle 3 měsíce)		dlouhodobá terapie (typicky přes 6 měsíců)
vstup bude užíván každý týden nebo častěji		vstup bude užíván méně často (např. co 3 týdny)
symptomatická léčba		pacient léčen převážně ambulantně
horší výkonnostní stav pacienta		lepší výkonnostní stav pacienta
syndrom horní duté žíly		insuficientní kalibr periferních žil
nádory v oblasti hlavy, krku, trupu		potenciál více léčebných linií
trombocytopenie, koagulopatie		bez rizika krvácení
přání pacienta		přání pacienta

Kritéria pro zavedení portu vs. PICC

Preference zavést PICC	Preference zavést port
střednědobá terapie (obvykle 3 měsíce) 	dlouhodobá terapie (typicky přes 6 měsíců)
vstup bude užíván každý týden nebo častěji	vstup bude užíván méně často (např. co 3 týdny)
symptomatická léčba	pacient léčen převážně ambulantně
horší výkonnostní stav pacienta 	lepší výkonnostní stav pacienta
syndrom horní duté žíly	insuficientní kalibr periferních žil
nádory v oblasti hlavy, krku, trupu	potenciál více léčebných linií
trombocytopenie, koagulopatie	bez rizika krvácení
dřání pacienta	dřání pacienta

Léčba 3-6 měsíců (?)

- Situace, kdy onkolog indikuje 4-6 cyklů chemoterapie á 3-4 týdny
- Často adjuvantní terapie
- Kolorektální nádory, ovariální karcinomy, nádory prsu, nádory prostaty

- Dát PICC nebo port?

Kritéria pro zavedení portu vs. PICC

Preference zavést PICC	Preference zavést port
střednědobá terapie (obvykle 3 měsíce)	dlouhodobá terapie (typicky přes 6 měsíců)
vstup bude užíván každý týden nebo častěji	vstup bude užíván méně často (např. co 3 týdny)
symptomatická léčba	pacient léčen převážně ambulantně
horší výkonnostní stav pacienta	lepší výkonnostní stav pacienta
syndrom horní duté žíly	insuficientní kalibr periferních žil
nádory v oblasti hlavy, krku, trupu	potenciál více léčebných linií
trombocytopenie, koagulopatie	bez rizika krvácení
dřání pacienta	dřání pacienta

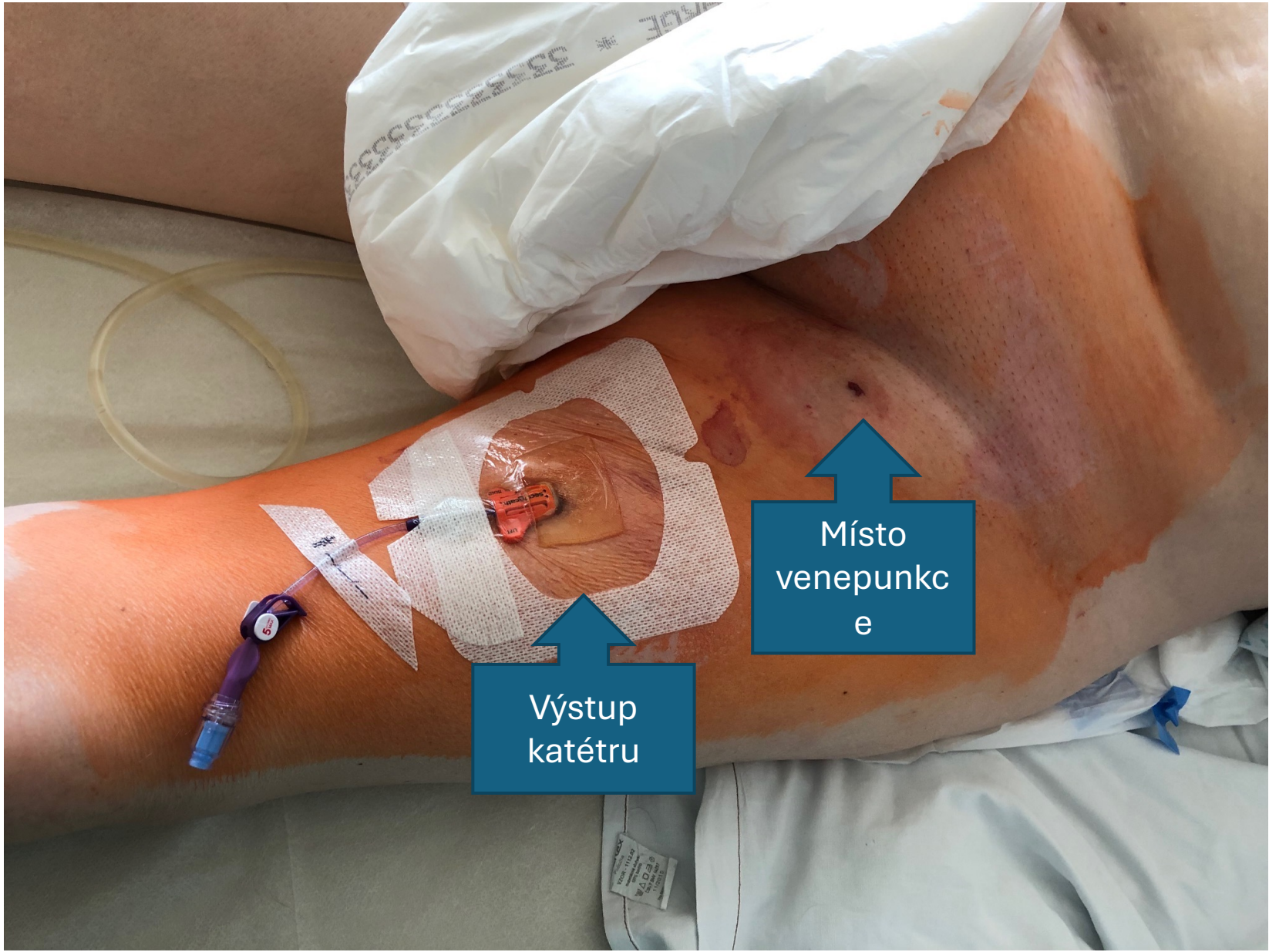

Syndrom horní duté žíly

- FICC
- (možná) tolerovatelná periferie na 1.cyklus
- Změna na port dle klinického stavu a zákl.onemocnění

Tunelizovaný FICC

Výstup
katétru

Místo
venepunkce

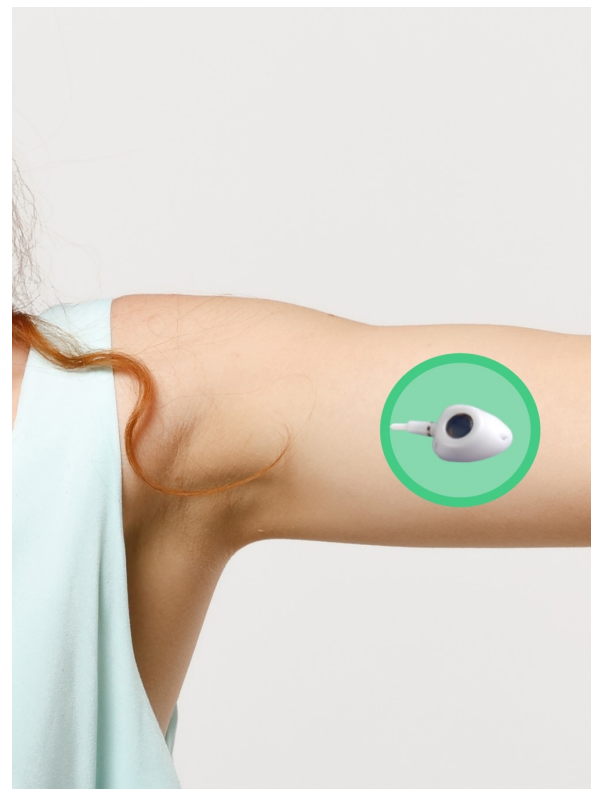
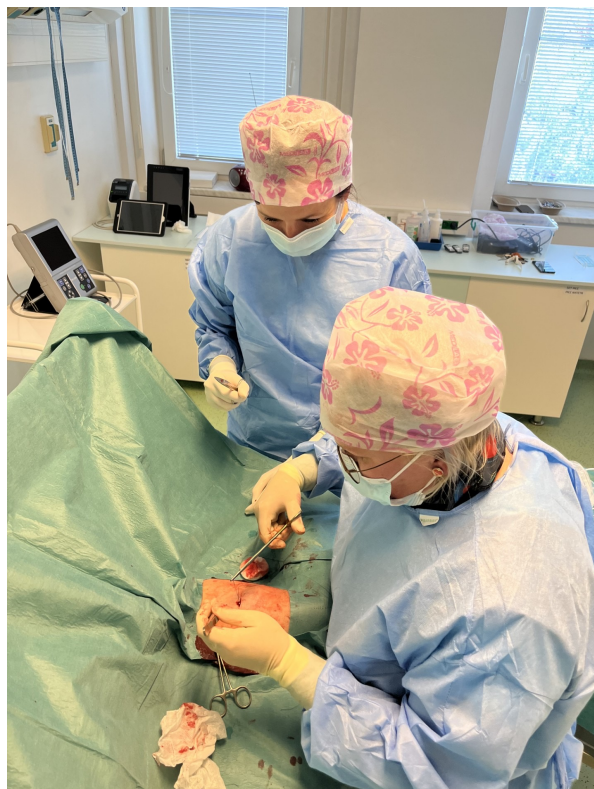

Kritéria pro zavedení portu vs. PICC

Preference zavést PICC	Preference zavést port
střednědobá terapie (obvykle 3 měsíce)	dlouhodobá terapie (typicky přes 6 měsíců)
vstup bude užíván každý týden nebo častěji	vstup bude užíván méně často (např. co 3 týdny)
symptomatická léčba	pacient léčen převážně ambulantně
horší výkonnostní stav pacienta	lepší výkonnostní stav pacienta
syndrom horní duté žíly	insuficientní kalibr periferních žil
nádory v oblasti hlavy, krku, trupu	potenciál více léčebných linií
trombocytopenie, koagulopatie	bez rizika krvácení
dřání pacienta	dřání pacienta

PICC-party

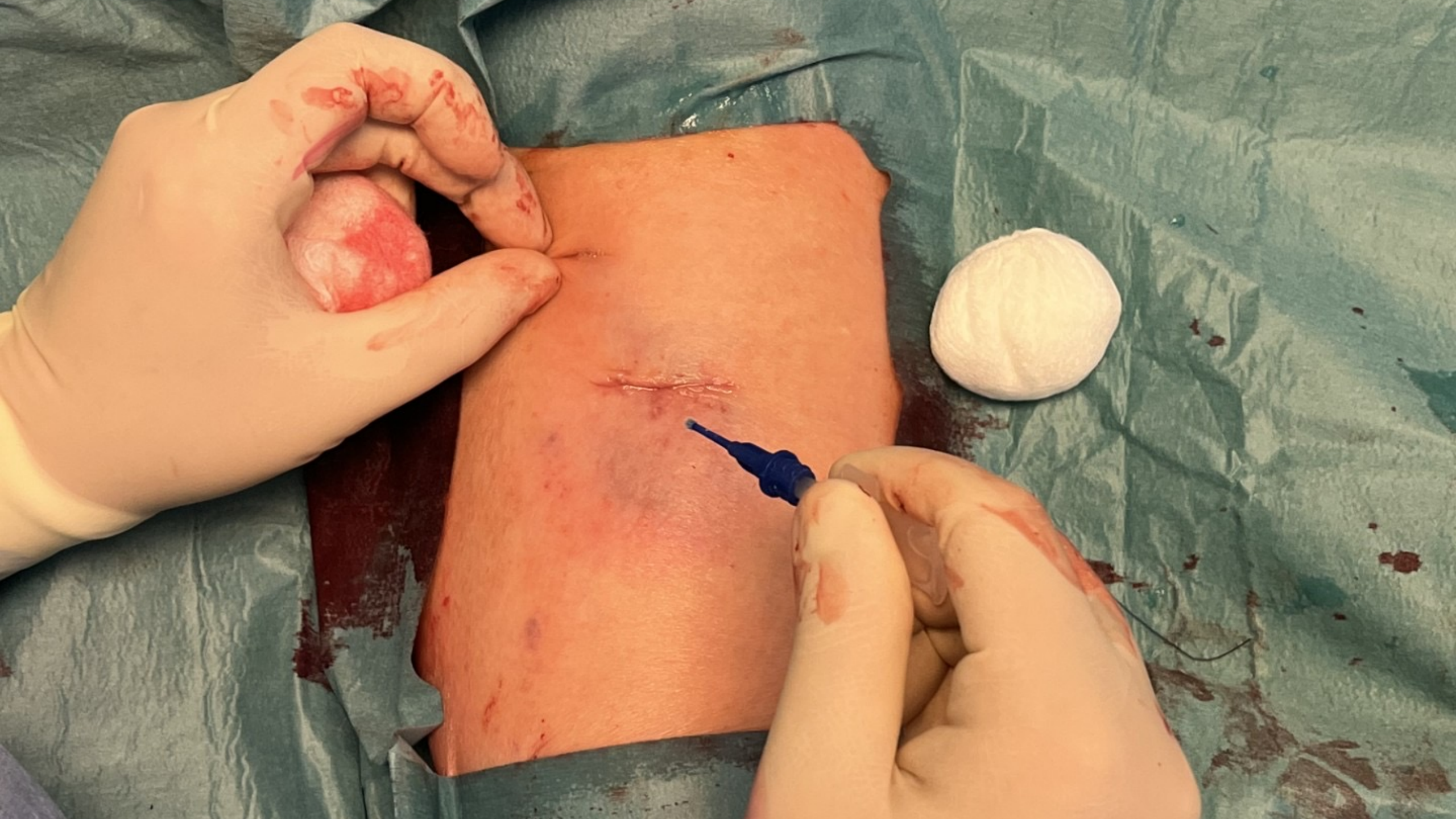
Indikace žilních vstupů v onkologii – doporučení národních odborných společností a současný stav v ČR

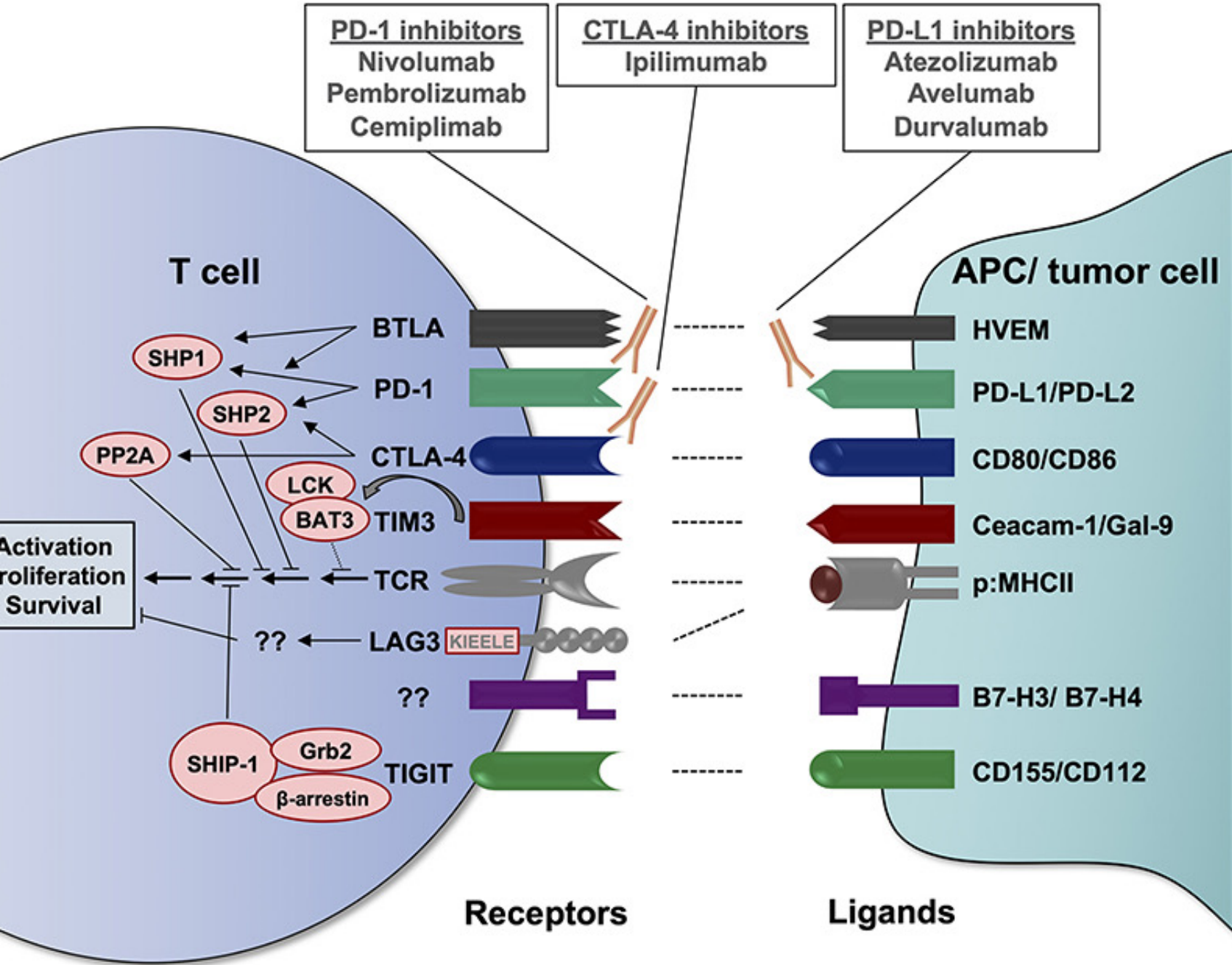
Indications for venous access in oncology – recommendations of national professional societies and current state in the Czech Republic

Maňásek V.¹⁻⁴, Charvát J.^{1,3,5}, Chovanec V.^{1,6}, Sirotek L.^{1,7}, Linke Z.⁸, Tuček Š.^{1-3,9,10}, Šenkyřík M.^{1,3,11}, Michálek P.^{1,12}, Polák M.^{1,3,13}, Fricová J.^{1,14}, Daniš L.^{1,15,16}, Šeflová L.^{1,15,16}, Lisová K.^{1,5}, Douglas M.^{1,16}

Změny, na které musíme reagovat

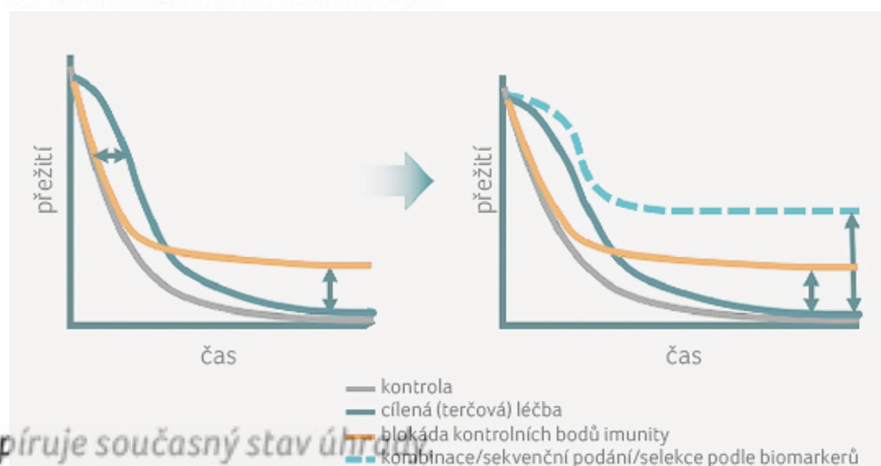
- Nová léčebná modalita – imunoterapie – výrazně delší přežívání pacientů, léčba ambulantní, aplikace krátká (30-60min infuze bez premedikací), 1x za 2/3/4 týdny ....indikace této léčby je v letech
- Delší období remisí bez léčby s následnými opakovanými relapsy – více linií terapie
- Nástup PICC-portů – kombinace výhod PICC i portu

TAB. 1 Klinické spektrum inhibitorů kontrolních bodů imunitní odpovědi (anti-PD-1/PD-L1/ CTLA-4)

- maligní melanom
- renální karcinom
- nemalobuněčný karcinom plic (adenokarcinom a skvamózní karcinom)
- karcinom hlavy a krku
- uroteliální karcinom
- karcinom žaludku a gastroezofageální junkce
- kolorektální karcinom s vysokou mikrosatelitovou nestabilitou
- triple negativní karcinom prsu
- ovariální karcinom
- glioblastomy
- hepatocelulární karcinom
- thymomy
- mezoteliomy

Pozn.: účinnost uvedená v tabulce nekopíruje současný stav úhrady, který se dynamicky mění

minimální účinnost

- karcinom prostaty
- kolorektální karcinom MMR+
- myelom
- karcinom pankreatu

nejvýznamnější antagonisté PD-1/PD-L1

- pembrolizumab (anti-PD-1)
- nivolumab (anti-PD-1)
- atezolizumab (anti-PD-L1)
- durvalumab (anti-PD-L1)
- avelumab (anti-PD-L1)

CTLA-4

- ipilimumab
- tremelimumab

CTLA-4 – cytotoxický T lymfocytární antigen 4, cytotoxic T-lymphocyte antigen 4; MMR+ – pozitivita chybného párování bází v DNA, mismatch repair; PD-1/PD-L1 – receptor programované buněčné smrti 1/ligand receptoru programované buněčné smrti 1, programmed cell death protein 1/programmed cell death protein ligand 1

Aktuální trendy a vývoj ve volbě žilních vstupů v onkologii

- Protrahovaná léčba do periferie = organizační selhání komplexní protinádorové strategie...
- Význam midline omezený
- Narůstající potřeba totálně implantabilních systémů
- Bude narůstat indikace PICC-portů na úkor hrudních portů, ale především PICC....

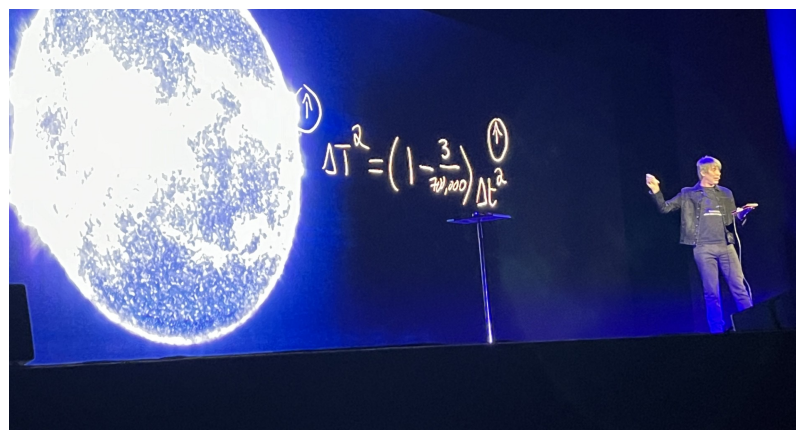

Kdy tedy vlastně indikovat PICC? 😊

- U nemocných se střednědobou léčbou
- Ideálně konkomitantní RTCHT – 6 týdnů (nádory hlavy a krku, nádory dělohy, spino-ca anu, neoadjuvantní terapie spino-ca jícnu...)
- Parenterální výživa (doplňková, totální...)
- Řešení komplikací nádoru nebo protinádorové léčby (infekce, myelosuprese, metabolické odchylky, mukositidy...)

Indikujeme tedy správně v onkologii?

- Někde ano, někde ne...
- Někde ano, někde ne...
- Někdy ano, někdy ne ...

- Cesta ke správným indikacím?
  - Edukace
  - Komunikace
  - Týmy zdravotníků, věnující se této problematice na daných pracovištích a rozvoj kanylačních týmů (včetně PICC týmů)

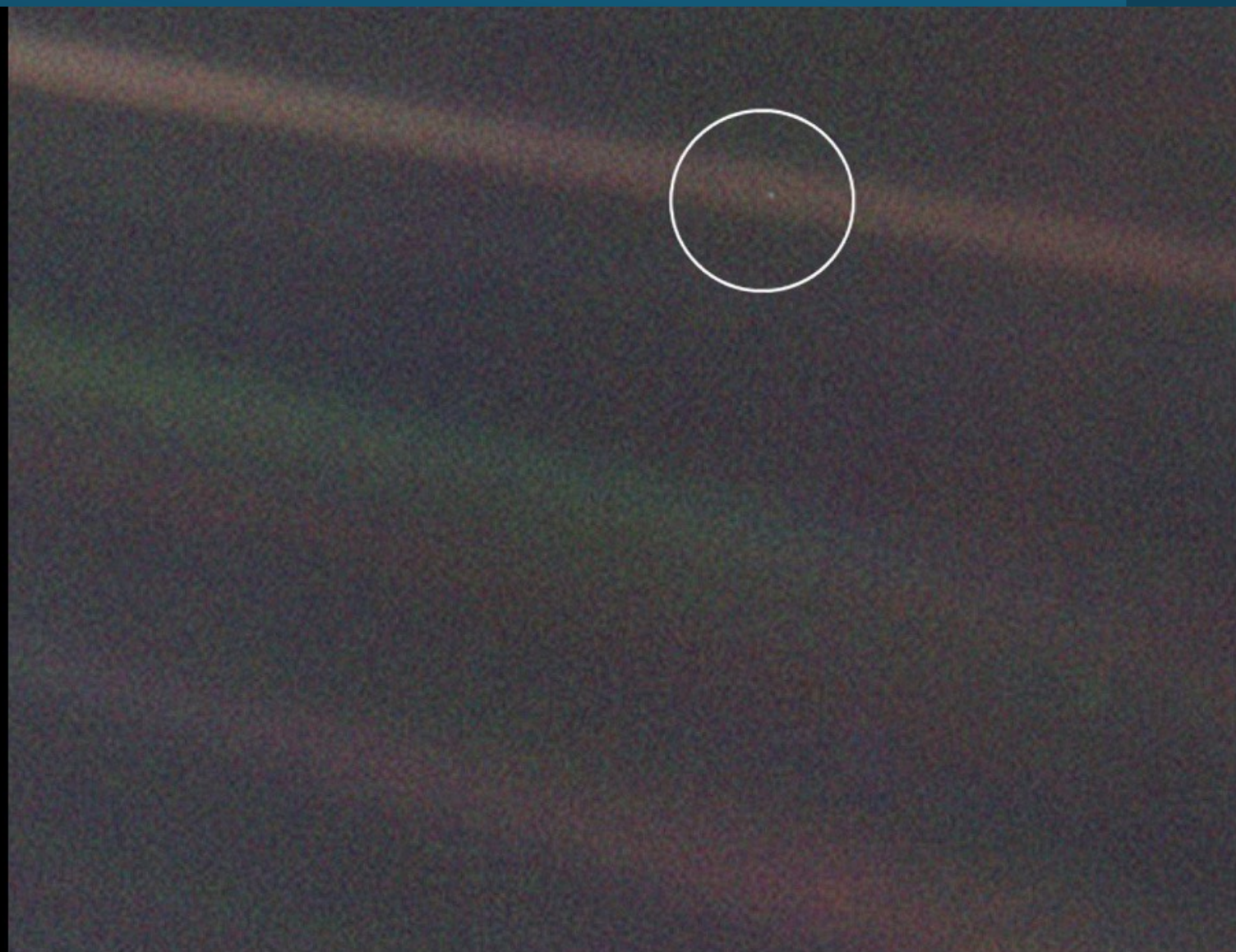

**Professor Brian Cox:
Horizons – A 21st Century
Odyssey
Dnes 20:00**

Děkuji za pozornost

Pohled na zeměkouli ve výřezu z paluby sondy Voyager 1 v roce 2011.